

FDVN LAW FIRM
Tài liệu nghiệp vụ

THÔNG BÁO

Rút kinh nghiệm trong việc giải quyết án ma túy

Sau khi nghiên cứu hồ sơ vụ án TMS bị Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố QN, tỉnh QN khởi tố về tội “Mua bán trái phép chất ma túy” theo quy định tại khoản 2 Điều 251 BLHS, Vụ thực hành quyền công tố và kiểm sát điều tra án ma túy (Vụ 4) Viện kiểm sát nhân dân tối cao thấy cần rút kinh nghiệm trong công tác thực hành quyền công tố và kiểm sát điều tra vụ án về tội phạm ma túy như sau:

1. Tóm tắt nội dung vụ án

Khoảng 11h40 ngày 11/01/2019, tại tiệm Internet Ben Speed, số 119B Võ Thị Sáu, thuộc tổ 8 phường CL, thành phố QN, tỉnh QN, đội Cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy Công an thành phố QN tiến hành kiểm tra, phát hiện TMS (sinh ngày 26/4/2003, 15 tuổi 8 tháng 15 ngày, trú tại tổ dân phố số 11, phường NC, thành phố QN) đang cất giấu 07 (bảy) túi nilon màu trắng có cùng kích thước và 03 (ba) túi nilon màu trắng có cùng kích thước, bên trong có chứa thảo mộc khô dạng cỏ, TMS khai nhận đó là ma túy dạng cỏ do TMS mua về, phân nhỏ để bán lại cho người có nhu cầu sử dụng kiếm lời. Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố QN đã lập Biên bản bắt người phạm tội quả tang, thu giữ 10 gói nilon nêu trên và một số đồ vật khác.

Tại Bản kết luận giám định số 141/KLGD-PC09 ngày 20/01/2019 của Phòng kỹ thuật hình sự Công an tỉnh QN, kết luận: Thảo mộc khô thu giữ của TMS có tổng khối lượng 30,51 gam, có chất ma túy 5f-ADBICA.

Quá trình điều tra TMS khai nhận, trong khoảng thời gian từ tháng 11/2018 đến khi bị phát hiện bắt quả tang, TMS đã 02 lần mua chất ma túy dạng cỏ qua mạng facebook, tổng số tiền là 1.200.000 đồng, sau khi nhận chất ma túy dạng cỏ về chia lẻ thành nhiều gói nhỏ và đã bán cho nhiều người khác nhau. Trong ngày 11/01/2019, khoảng 10h bán cho đối tượng “Gà” một gói ma túy cỏ giá 50.000 đồng tại khu vực quảng trường thành phố QN; đến khoảng 11h bán cho đối tượng tên Tình một gói ma túy cỏ giá 100.000 đồng tại khu vực CM, đều bằng phương thức gọi điện thoại, hẹn địa điểm, sau đó TMS mang ma túy đến điểm hẹn gặp giao ma túy và nhận tiền.

2. Quá trình giải quyết vụ án

Ngày 25/4/2019, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố QN Quyết định khởi tố vụ án, khởi tố bị can và ra Lệnh cấm đi khỏi nơi cư trú đối với TMS, về tội “Mua bán trái phép chất ma túy” theo quy định tại khoản 2 Điều 251

BLHS. Đồng thời, Viện kiểm sát nhân dân thành phố QN. quyết định phê chuẩn Quyết định khởi tố bị can.

Ngày 24/8/2019, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố QN kết luận điều tra đề nghị truy tố TMS, về tội “Mua bán trái phép chất ma túy” theo điểm b, c khoản 2 Điều 251 BLHS.

Ngày 27/9/2019, Viện kiểm sát nhân dân thành phố QN có Cáo trạng truy tố TMS, về tội “Mua bán trái phép chất ma túy” theo điểm c khoản 2 Điều 251 BLHS.

Ngày 03/12/2019, Tòa án nhân dân thành phố QN ra Quyết định trả hồ sơ yêu cầu điều tra làm rõ tổng trọng lượng (khối lượng) chất ma túy mà bị can TMS đã bán nhiều lần cho người khác, có thuộc trường hợp dưới mức tối thiểu hoặc không xác định được tổng trọng lượng (khối lượng) chất ma túy đã bán nhiều lần đã đến mức tối thiểu quy định tại các điểm h,i,k,l,m,n,o hoặc p khoản 2 Điều 251 BLHS hay không? Theo tinh thần tại tiểu mục 10.1 mục 10 Nghị quyết số 01/2006/NQ-HĐTP ngày 12/5/2006 của Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao, về việc xác định trách nhiệm hình sự đối với người chưa thành niên từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi mua bán trái phép chất ma túy nhiều lần.

Ngày 19/02/2020, Viện kiểm sát nhân dân thành phố QN ra Quyết định trả hồ sơ yêu cầu Cơ quan Cảnh sát điều tra điều tra bổ sung nội dung trên. Kết quả điều tra bổ sung không xác định được tổng khối lượng chất ma túy trong các lần TMS đã bán để xác định hành vi mua bán trái phép chất ma túy của TMS có phạm vào điểm b khoản 2 Điều 251 BLHS hay không. Ngày 19/4/2020, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố QN ra Quyết định đình chỉ điều tra vụ án, đình chỉ điều tra bị can đối với TMS, lý do có sự thay đổi chính sách pháp luật làm cho hành vi phạm tội của TMS không còn nguy hiểm cho xã hội nữa, theo quy định tại điểm a khoản 1 Điều 230 BLTTHS và điểm a khoản 1 Điều 29 BLHS (Công văn số 5887/VKSTC-V14 ngày 05/12/2019 của Vụ Pháp chế và Quản lý khoa học Viện kiểm sát nhân dân tối cao hướng dẫn tại phần 8, mục I thì tình tiết “đối với 02 người trở lên” quy định tại điểm c khoản 2 Điều 251 BLHS được hiểu là trong 01 lần thực hiện hành vi phạm tội, người phạm tội đã thực hiện hành vi phạm tội đối với 02 người trở lên).

3. Những vấn đề cần rút kinh nghiệm trong quá trình giải quyết vụ án

3.1. Về việc vận dụng tình tiết định khung: Phạm tội hai lần trở lên theo điểm b khoản 2 Điều 251 BLHS đối với người đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi

Đối với người từ đủ 16 tuổi trở lên thì chỉ cần người đó thực hiện hành vi mua bán trái phép chất ma túy hai lần trở lên, kể cả khi không xác định được khối lượng ma túy mỗi lần mua bán là có thể truy cứu trách nhiệm hình sự theo điểm b khoản 2 Điều 251 BLHS. Nhưng đối với người từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi cần vận dụng Nghị quyết số 01/2006/NQ-HĐTP ngày 12/5/2006 của Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao, theo đó cần xác định tổng khối lượng chất ma túy các lần mua bán đó phải đạt mức quy định tại các điểm h,i,k,l,m,n,o hoặc p khoản 2 Điều 251 BLHS thì mới truy cứu trách nhiệm hình sự người đó theo điểm b

khoản 2 Điều 251 BLHS được. Dưới mức đó hoặc không xác định được tổng khối lượng chất ma túy các lần mua bán thì người vi phạm đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi không phải chịu trách nhiệm hình sự. Trong vụ án trên, Cơ quan Cảnh sát điều tra không xác định được tổng khối lượng chất ma túy mà TMS đã nhiều lần mua bán nên TMS không phạm vào điểm b khoản 2 Điều 251 BLHS.

3.2. Việc vận dụng điểm c khoản 2 Điều 251 BLHS

Tình tiết định khung “đối với 02 người trở lên” tại điểm c khoản 2 Điều 251 BLHS mới được bổ sung vào BLHS năm 2015, được sửa đổi bổ sung năm 2017. Việc vận dụng tình tiết này không bị ràng buộc, hạn chế theo độ tuổi như điểm b khoản 2 Điều 251 BLHS. Tuy nhiên, đây là quy định mới mà nội dung Điều luật lại rất vắn tắt nên có nhiều cách hiểu khác nhau, có phần giao thoa với điểm b khoản 2 Điều 251 BLHS. Nhiều người nhận thức rằng, bán chất ma túy cho nhiều người tức là reo rắc “cái chết trắng” cho nhiều người nên đương nhiên bán chất ma túy cho nhiều người thì nguy hiểm hơn việc nhiều lần bán chất ma túy nhưng chỉ bán cho một người. Nhưng cũng có quan điểm cho rằng, tình tiết phạm tội hai lần trở lên đã bao hàm phạm tội nhiều lần mà mỗi lần bán cho một người. Ngày 05/12/2019, Vụ Pháp chế và Quản lý khoa học (Vụ 14) Viện kiểm sát nhân dân tối cao có Công văn số 5887/VKSTC-V14, trong đó có hướng dẫn áp dụng tình tiết “đối với 02 người trở lên” tại điểm c, khoản 2, Điều 251 BLHS là trong một lần mua bán chất ma túy đối với hai người trở lên. Mặc dù theo quy định của pháp luật, chỉ có Ủy ban Thường vụ Quốc hội và Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao mới có thẩm quyền giải thích nội dung các Điều luật của BLHS. Song trong điều kiện tình tiết định khung tại điểm c khoản 2 Điều 251 BLHS chưa được cơ quan có thẩm quyền giải thích thì hướng dẫn của Vụ 14 Viện kiểm sát nhân dân tối cao được coi là hướng dẫn của Ngành Kiểm sát cần phải tôn trọng, vận dụng. Mặt khác, theo nguyên tắc có lợi cho bị can, bị cáo thì vận dụng hướng dẫn của Vụ 14 Viện kiểm sát nhân dân tối cao là có lợi cho người phạm tội hơn. Vì vậy, Viện kiểm sát nhân dân thành phố QN, tỉnh QN đồng ý với việc Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an thành phố QN ra Quyết định đình chỉ điều tra vụ án, đình chỉ điều tra bị can đối với TMS là có cơ sở.

Vụ thực hành quyền công tố và kiểm sát điều tra án ma túy (Vụ 4) Viện kiểm sát nhân dân tối cao thông báo để Viện kiểm sát nhân dân địa phương lưu ý, vận dụng khi xét phê chuẩn việc khởi tố bị can, tránh phải đình chỉ điều tra do người vi phạm không phải chịu trách nhiệm hình sự vì trong độ tuổi từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi. /Th ✓

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Huy Tiến, PVTTC VKSTC (để báo cáo);
- VKSND các tỉnh, TP trực thuộc TW;
- VP VKSTC;
- Lưu: VT, V4.

TL. VIỆN TRƯỞNG
VỤ TRƯỞNG VỤ THỰC HÀNH QUYỀN CÔNG TỐ
VÀ KIỂM SÁT ĐIỀU TRA ÁN MA TÚY

Nguyễn Văn Hải

Nguyễn Văn Hải